

Sygn. akt VU 1310/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Paweł Lasoń

Protokolant Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę górniczą

na skutek odwołania W. G. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 października 2015 r. sygn. (...) -SP (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. G. (1) prawo do emerytury górniczej od dnia 30 września 2015 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz wnioskodawcy W. G. (1) kwotę 180 zł (słownie sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 1310/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 października 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) odmówił W. G. (1) przyznania prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie spełnił on warunków do jej uzyskania, ponieważ udokumentował jedynie 16 lat, 10 miesięcy i 6 dni pracy górniczej, wobec 25 lat wymaganych. Ubezpieczonemu nie zaliczono do pracy górniczej okresu od 1 września 1991 roku do 30 kwietnia 1992 roku oraz od 1 maja 1992 roku do 14 stycznia 2007 roku, gdyż stanowiska na których wnioskodawca był zatrudniony, ślusarz konserwator i mechanik naprawy pojazdów i sprzętu technicznego nie figurują w zał. nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r., Nr 2, poz. 8

Powyzszą decyzję zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy w dniu 25 listopada 2015 roku, wnosząc o jej zmianę i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej w wyniku zaliczenia do pracy górniczej liczonej w wymiarze półtorakrotnym pracy świadczonej przez ubezpieczonego na rzecz (...) S.A. Oddział (...), w okresie od 1 września 1991 roku do 30 kwietnia 1992 roku oraz od dnia 1 maja 1992 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku i przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że W. G. (2) w spornym okresie wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako rzemieślnik wykonujący prace jako rzemieślnik zatrudniony stale na odkrywce

przy wykonywaniu bieżących robót konserwacyjnych – ślusarz- mechanik, uprawniająca do przeliczenia emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił co następuje :

Wnioskodawca W. G. (1) urodzony w dniu (...), w dniu 30 września 2015 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca jest członkiem otwartego fundusze emerytalnego, jednakże wniósł o przekazanie zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 122-125 akt emerytalnych)

Łącznie organ rentowy zaliczył wnioskodawcy 16 lat, 10 miesięcy i 6 dni pracy górniczej.

Do pracy górniczej organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1991 roku do dnia 30 czerwca 2007 roku oraz od 1 maja 1992 roku do 14 stycznia 2007 roku. Nie uznał również tego okresu jako wykonywanej w wymiarze półtorakrotnym.

(dowód: decyzja z dnia 23 października, k . 133 akt ZUS)

W. G. (1) od dnia 1 września 1974 do 26 sierpnia 1977 roku był zatrudniony w Elektrowni (...), na stanowisku ucznia (...). Od 18 października 1977 roku wnioskodawca był zatrudniony przez (...) w R. (...) w budowie na stanowisku ślusarza na oddziale (...). Od dnia 24 września 1978 roku do 15 września 1980 wnioskodawca pełnił służbę wojskową, do pracy powrócił 3 października 1980 roku. Kolejno od 3 października do 1980 roku do 31 maja 1988 roku pracował ponownie jako ślusarz w oddziale (...). Od 1 czerwca 1988 roku do 30 kwietnia 1991 roku pracował, jako ślusarz w oddziale (...). Od 1 maja 1991 roku do 31 sierpnia 1991 roku był ślusarzem w dziale (...).

W okresie spornym od 1 września 1991 roku do 30 kwietnia 1992 roku pracował jako ślusarz konserwator w dziale (...). Następnie od 1 maja 1992 roku do 14 stycznia 2007 roku był mechanikiem naprawy pojazdów i sprzętu technicznego.

W. G. (1) pracują jako ślusarz konserwator oraz mechanik napraw pojazdów i sprzętu technologicznego. Pracę wykonywał na terenie odkrywki we wkopie. Wnioskodawca pobierał narzędzia, części, materiały eksploatacyjne niezbędne do wykonywania przeglądów konserwacyjnych oraz napraw maszyn i urządzeń, dojeżdżał do maszyn i wykonywał prace mechaniczne przy naprawach i konserwacji maszyn.

Wnioskodawca pracując w (...) w R. (...) zajmował się remontami żurawi oraz ich konserwacją. Skarżący wykonywał też pracę polegającą na konserwowaniu suwnic. Praca W. G. (1) polegała na usunięciu awarii maszyny i przeciwdziałaniu dłuższym jej przestojom. Wnioskodawca wymieniał również elementy maszyn, które podlegały zużyciu. W trakcie pracy ubezpieczony przebywał na obszarze wykopu i zwałów.

Praca wnioskodawcy miała charakter interwencyjny i odbywała się w terenie. W. G. (1) był wzywany do wykonania takich prac jak sprawdzanie krańcówek przy żurawiach, wymiana przewodów hydraulicznych, wymiana liny, regulacje wyciągarki, wymiana okładzin i przegląd elementów konstrukcji. Wszystkie te funkcje wykonywał w układzie (...) tj. Koparka – Taśmociąg – Zwałowarka. Skarżący wykonywał również drobne naprawy w tzw. przodku. Przez cały okres swojej pracy wnioskodawca wykonywał te same prace. Wnioskodawca wykonywał przeglądy konstrukcji stalowych, mechanicznych, hamulców, wciągarek, zbloczy hakowych, wysięgników, siłowników podnoszenia, wysięgnika i teleskopowania. Polegało to na wizualnym obejrzeniu maszyn i urządzeń.

(dowód: świadectwo pracy, k. 6 akt pracowniczych I, umowa o pracę, k. 2, 6 akt pracowniczych I, angaż, k. 7, 9-10,14-16, 18, 21, 25, 26, 29, 30, 34, 35, 37, 39-41, 44, 46, 54, 57, 58, 61, 64, 68, 72, 74, 75, 78, 83, 85, 87, 91, 94, akt

pracowniczych I, karta obiegowa k. 27,32 akt pracowniczych I, tymczasowe zaświadczenie k. 24 akt pracowniczych I, charakterystyka pracy, k 15 akt sprawy zgłoszenie do rozpoczęcia pracy górniczej, k . 59 akt pracowniczych I, zeznania Z. K. od minuty 3:58 do 45:58 minuty , protokół z rozprawy z 5 sierpnia 2016 roku, k. 39 – 41v akt sprawy, zeznania B. Ł. od minuty 46:17 do 1:16:04 minuty , protokół z rozprawy z 5 sierpnia 2016 roku, k. 39 – 41v akt sprawy)

Kwestią charakteru zatrudnienia ubezpieczonego zajmowała się Komisja Weryfikacyjna, która sporządziła protokół z posiedzenia w dniu 22.10.2008 r. Z protokołu tego wynikało, że w dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego znajdują się zapisy o jego zatrudnieniu kolejno w okresach: od 18.10.1977 r. - 23.09.1978 r. jako ślusarz w oddziale (...), w okresie od 24.09.1978 r. - 15.09.1980 r. służba wojskowa i powrót do pracy 3.10.1980r., od 3.10.1980 r. -31.05.1988 r. jako ślusarz oddział (...), od 1.06.1988 r. - 30.04.1991r. jako ślusarz oddział (...), od 1.05.1991 r. - 31.08.1991 r. jako ślusarz dział (...), od 1.09.1991 r. do 30.04.1992 r. jako ślusarz-konserwator dział (...) i od 1.05.1992 r. do 14.01.2007 r. jako mechanik napraw pojazdów i sprzętu technologicznego dział (...).

Komisja ustaliła, że w okresie od 22 maja 1983 r. do 14.01.2007 r., ubezpieczony pracował jako rzemieślnik zatrudniony stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących prac konserwacyjnych ślusarza-mechanika (tj. na stanowisku wymienionym w poz. 32 zał Nr 2 rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczonej w wymiarze półtorakrotnym przy ustaleniu prawa do górniczej emerytury lub renty).

W oparciu o ten protokół pracodawca ubezpieczonego wystawił mu świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 24.10.2008 r. o tej samej treści, jak wystawione później (tj. 25.11.2012 r.) i dołączone do wniosku z dnia 22.11.2012 r. o emeryturę górniczą.

(dowód: akta osobowe ubezpieczonego Dział C oraz akta emerytalne ZUS).

Z wykazu dniówek ubezpieczonego przepracowanych na terenie wyrobiska i zwałowiska za lata od 1.01.1993 r. do 01.02.2007 r. wynika, że każdego miesiąca po kilkanaście dni pracował na odkrywce.

/dowód: wykaz dniówek – k. 16; świadectwo pracy – w aktach ZUS//

W okresie od dnia 1 września 1991 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku wnioskodawca pracował jako rzemieślnik zatrudniony stale na odkrywce i w pełnym wymiarze wykonujący prace mechaniczne. Chociaż pracodawca odwołującego wskazywał w angażach, że skarżący zajmował różne stanowiska, to wykonywał on takie same czynności, jak w okresach zaliczonych przez ZUS do pracy górniczej.

W charakterystyce stanowiska pracy pracodawca wskazał, że wnioskodawca w okresie od dnia 18 października 1977 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-mechanik był zatrudniony stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót konserwacyjnych.. Pomimo różnego nazewnictwa stanowisk, które zajmował skarżący, to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace mechaniczne, konserwacyjne, obsługowe i naprawcze utrzymujące sprawność techniczną maszyn na odkrywce.

Prace ślusarza-konserwatora oraz mechanika napraw pojazdów i sprzętu technologicznego prowadzone są na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B. i pola S. i polegają na:

- a. pobieraniu narzędzi, części, materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do wykonywania przeglądów konserwacyjnych oraz napraw maszyn i urządzeń
- b. dojazdu do i z maszyn
- c. wykonywaniu prac mechanicznych przy naprawach i konserwacji maszyn.

2. Podstawowe czynności ślusarza-konserwatora oraz mechanika napraw pojazdów i sprzętu technologicznego:

- a. przeprowadzanie okresowych przeglądów konserwacyjnych maszyn i urządzeń podlegających nadzorowi organów Dozoru (...),
- b. wykonywanie napraw maszyn i urządzeń po stronie mechanicznej,
- c. wykonywanie napraw układów pneumatycznych i hydraulicznych
- d. wymiany i regulacje urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo pracy

(dowód: charakterystyka miejsca pracy – k. 15)

Sąd Okręgowy ocenił i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 887), zwana dalej ustawą.

Zgodnie z art. 50 a ust. 1 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat (art. 50 a ust. 2).

Przepis z art. 50b ustawy stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy. Z kolei w myśl art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz **przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych**, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Rozporządzeniem, o którym mowa wyżej, jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., nr 2, poz. 8), zwane dalej rozporządzeniem. Zachowało ono moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy. Cytowane rozporządzenie w załączniku nr 3 dział III w pozycjach od 1 do 8 określa szczegółowo wykaz takich stanowisk w kopalniach węgla brunatnego, na których wykonywanie pracy pozwala na zaliczenie jej w wymiarze półtorakrotnym. Prace na odkrywce,

opisane w załączniku nr 2 do cyt. rozporządzenia, stanowią natomiast pracę górniczą, która przewiduje określone przywileje dla osób ją wykonujących, ale w mniejszym zakresie, niż to wynika z załącznika nr 3.

Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 kwietnia 2010 roku (I UK 339/09, LEX nr 607444), zasady nabywania prawa do emerytur górniczych odbiegają od zasad obowiązujących powszechnie, co wynika z charakteru pracy górniczej, angażującej we wzmożonym stopniu siły fizyczne i psychiczne zatrudnionych. Z tego powodu ustalając ogólne zasady nabywania prawa do górniczej emerytury ustawodawca z jednej strony uznał, że do zaliczenia pracy górniczej do okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury wystarczające jest, jeżeli praca ta była wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (przytoczony art. 50b ustawy), z drugiej natomiast – uznał za pracę na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego tylko zatrudnienie łączące się z wykonywaniem czynności o określonym charakterze i na wyszczególnionych w rozporządzeniu stanowiskach pracy. Jest to w pełni uzasadnione, jeśli uwzględnia się, charakter zatrudnienia na odkrywce. Z uwagi na warunki jego wykonywania i stopień bezpieczeństwa, wpływające na obciążenie fizyczne i psychiczne, nie może różnić się ona z charakterem zatrudnienia pod ziemią. Dlatego też przepisy normujące zasady nabywania prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle, przede wszystkim przy uwzględnieniu ich wykładni gramatycznej, zaś dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą. W konsekwencji, ani rozporządzenie wykonawcze, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że o uznaniu zatrudnienia jako pracy górniczej, nie przesądza nazwa stanowiska, użyta w wydanym przez pracodawcę świadectwie wykonywania pracy górniczej, odpowiadająca nomenklaturze zawartej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, lecz pozytywna weryfikacja dokumentu pod kątem zgodności rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy z ustawowymi wymaganiami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2010 roku, I UK 30/10, LEX nr 590314).

Wnioskodawca ukończył 50 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Jednocześnie organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej i równorzędnej okres 16 lat, 10 miesięcy i 6 dni. Wnioskodawcy nie zaliczono do pracy górniczej okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1991 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku.

Zdaniem Sądu w toku postępowania w niniejszej sprawie wnioskodawca wykazał w sposób niebudzący wątpliwości, że w spornym okresie zatrudnienia wykonywał pracę górniczą na odkrywce. Fakt pełnienia przez wnioskodawcę obowiązków na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego stale na odkrywce stale i w pełnym wymiarze wykonującego prace mechaniczne na urządzeniach służących do wydobywania i transportu urobku potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie. Zeznania te sąd uznał za wiarygodne. Są one bowiem logiczne i spójne. Korespondują z zeznaniami wnioskodawcy, a także dokumentacją pracowniczą skarżącego, w tym w szczególności informacją o zatrudnieniu wnioskodawcy i zakresem jego obowiązków, które wystawił pracodawca.

Prace, które wykonywał wnioskodawca wymienione są w punkcie 32 załącznika nr 2 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., nr 2, poz. 8). Praca W. G. (1) była praca ślusarza zatrudnionego stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: Ponadto praca ta spełniała wymagania art. 50 c ust 1 ustawy jako praca górnicza na odkrywce przy bieżącej konserwacji agregatów wydobywczych. Urządzenia które konserwował skarżący były bowiem urządzeniami przeznaczonymi do zmechanizowanego urabiania, ładowania oraz przewozu nadkładu.

Przy zaliczeniu do okresów pracy górniczej spornego okresu, staż pracy górniczej wnioskodawcy wynosi więcej niż 25 lat.

Warto w tym miejscu odwołać się również do stanowiska wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, który rozpoznawał wcześniejsze odwołanie W. G. (1). Sąd ten analizując charakter pracy skarżącego doszedł do przekonania,

że praca W. G. (1) była pracą górniczą. Sąd Apelacyjny wskazał, że uwzględniając wyniki postępowania dowodowego, w szczególności treść dokumentacji akt osobowych oraz zeznania świadków ubezpieczonego, wskazujących na faktyczne wykonywanie przez skarżącego w niepełnym wymiarze czasu, pracy górniczej, o jakiej mowa w art.50c ust.1 pkt 4 ustawy, przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, Sąd Apelacyjny - wobec twierdzeń apelującego - iż w spornym okresie od 1.09.1993 r. do 14.01.2007r. świadczył pracę górniczą w wymiarze po; . najmniej połowy wymiaru czasu pracy - uzupełnił postępowanie dowodowe.

Analizie zostały poddane wykazy dniówek przepracowanych przez ubezpieczonego, w układzie (...) w okresie od września 1992r. do stycznia 2007r., nadesłane przez pracodawcę - (...) S.A. Oddział (...) (...) Z wykazów wynika, że już od stycznia 1993r. pracę ubezpieczonego, świadczoną w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie (w zasadzie po 5 6-godzin dziennie) na odkrywce, należy zakwalifikować jako wykonywaną stałe . Z powyższego okresu' uwzględnieniu na uprawnienia do emerytury górniczej podlegałoby 10 lat i 1 miesiąc. Wobec jednak uchylecia zaskarżonej decyzji przez organ rentowy Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołanie za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury górniczej od dnia złożenia wniosku, to jest od dnia 30 września 2015 roku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U z 2013r., poz. 490 ze zm.).